

Saprašanās memorands starp Eiropas Kopienu un Latvijas Republiku

1. 2009. gada 20. janvārī Eiropas Savienības Padome pieņēma lēmumu piešķirt Latvijai vidēja termiņa finanšu palīdzību līdz EUR 3,1 miljardu apmērā ar maksimālo vidējo aizdevuma atmaksāšanas termiņu septiņi gadi. Kopienas palīdzībai jābūt nodrošinātai kopā ar Starptautiskā Valūtas fonda aizdevumu SDR 1,5 miljardu apmērā (1200% no Latvijas SVF kvotas, apmēram EUR 1,7 miljardi) saskaņā ar SVF Atbalsta vienošanos, kas tika apstiprināta 2008. gada 23. decembrī. Skandināvijas valstis (Zviedrija, Dānija, Somija, Norvēģija un Igaunija) kopā gatavojas piešķirt EUR 1,9 miljardus, Pasaules Banka - EUR 0,4 miljardus, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka, Čehijas Republika un Polija - kopā EUR 0,4 miljardus, kas kopā veido EUR 7,5 miljardus periodā līdz 2011. gada pirmajam ceturksnim (ieskaitot). ES finanšu palīdzība tiek paredzēts Latvijas Ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes programmas (turpmāk – programma) atbalstam, lai nodrošinātu uzticēšanos finanšu sistēmai valsts un starptautiskā līmenī, lai tieši un netieši veicinātu konkurences uzlabošanu un mazinātu inflācijas radīto spiedienu, samazinot atalgojumu valsts pārvaldē, kas būtu stingrākas fiskālās politikas centrālais elements, un lai palielinātu ekonomiskās izaugsmes potenciālu, ieviešot strukturālas reformas. Programmā noteikto pasākumu īstenošana veicinātu esošo nelīdzsvarotību mazināšanu, tajā skaitā samazinātu tekošā konta deficītu, lielās izmaksas un inflāciju, un tas būtu pamats ilgtspējīgai konverģencei un Latvijas mērķa sasniegšanai – pēc iespējas ātrāka iestāšanās eiro zonā.
2. ES finanšu palīdzība tiks sadalīta sešos maksājumos. Pirmā maksājuma apmērs ir EUR 1 miljards, un to ir jāizmaksā pēc tam, kad būs stājies spēkā Aizdevuma līgums un esošais Saprašanās memorands, ko ir paredzēts apstiprināt pēc konsultācijām ar Ekonomikas un finanšu komiteju (turpmāk tekstā – EFK) un kura pamatā ir Latvijas ekonomikas stabilizācijas programma (Ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programma) un 2009. gada budžeta grozījumi, kurus 2008. gada 12. decembrī apstiprināja Latvijas parlaments (detalizēti budžeta grozījumi tiks iesniegti līdz 2009. gada marta beigām). Tie veido vidēja termiņa fiskālo programmu, kuras mērķis ir līdz 2011. gadam samazināt valsts budžeta deficītu līdz ne vairāk kā Māstrihtas kritērijos

noteiktajiem 3% no IKP, ietverot šādus nosacījumus: (i) līdz 2009. gadam sasniegt vispārējo valsts budžeta naudas plūsmas deficītu zem 5% no IKP un 5,3% saskaņā ar ESA 95 metodoloģiju; (ii) atbilstīgi vidēja termiņa budžeta griestiem 2009. gadā samazināt vidējo atlīdzību valsts pārvaldē vismaz par 15% salīdzinājumā ar atlīdzību 2008. gada 14. novembrī apstiprinātajā valsts budžetā un vēl par 2% 2010.-2011. gadā; tam jāattiecas arī uz pašvaldībām, valsts aģentūrām un valsts kapitālsabiedrībām; (iii) turpināt 2008. gadā iesāktos pasākumus, lai samazinātu valsts pārvaldē strādājošo skaitu vismaz par 5% līdz 2008. gada beigām un panāktu kopējo samazinājumu par 10% līdz 2009. gada jūnijam; (iv) likvidēt prēmijas, prēmijas par darbības rezultātu ikgadējo vērtēšanu, atvaļinājuma pabalstus, vadības līgumus, piemaksas par darbu paaugstinātas intensitātes apstākļos, kā arī citus līdzīgus maksājumus; (v) samazināt subsīdijas (izņemot sociālo atbalstu) un izdevumus par precēm un pakalpojumiem; (vi) ieviest ES līdzfinansētos projektus plānotajā apmērā; (vii) budžeta ieņēmumu daļā grozītais 2009. gada budžets nosaka PVN standarta likmes un samazinātās likmes palielināšanu attiecīgi no 18% līdz 21% un no 5% līdz 10% līdztekus ar akcīzes nodokļa palielināšanu alkoholam, tabakas izstrādājumiem, degvielai un dažiem bezalkoholiskajiem dzērieniem un kafijai (šis netiešo nodokļu palielinājums daļēji ir kompensēts ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes pazeminājumu 2 % apmērā).

3. Turklāt ir jāveic pasākumi fiskālās pārvaldības stiprināšanai, caurspīdīguma palielināšanai un valsts sektora finanšu pārvaldības uzlabošanai, tajā skaitā stiprināt budžeta veidošanas procesu, Finanšu ministrijas veikto izdevumu kontroļu stiprināšanai un vidēja termiņa budžeta ietvara īstenošanai. Tam vajadzētu palīdzēt izvairīties no neatbilstoši veidotām politikām nākotnē. Tiks izdarīti grozījumi Likumā par budžeta un finanšu vadību, lai pastiprinātu budžeta procedūras un to ieviešanu.
4. Finanšu sektora pārraudzības stiprināšanas pasākumi, papildus Parex bankas atveseļošanas plāna īstenošanai, vajadzētu palielināt banku sektora stabilitāti vidējā līdz ilgākā termiņā. Kā pirmo soli atbildīgās iestādes veiks pasākumu uzticības atjaunošanai banku sistēmai, izstrādājot visaptverošu banku atveseļošanas stratēģiju. Banku sistēmā tiks veiktas mērķa pārbaudes, lai pārlicinātos, ka visas bankas ir maksāspējīgas un to likviditāte pietiekoša. Jācenšas stimulēt, lai dzīvotspējīgas bankas, kurām būs nepieciešama kapitāla palielināšana, meklētu privātas pārstrukturēšanas iespējas,

piesaistot ārējos ieguldītājus vai apvienojoties, vai kapitāla atbalstu no mātesbankām.

5. Lai samazinātu parādu radīto ievainojamību nākotnē, papildus izmaiņām regulējošās prasībās un uzraudzības pasākumiem svarīgs programmas elements ir arī parādu pārstrukturēšana. Par prioritātēm ir jānosaka maksātnespējas procedūru atvieglošana un ātra atveseļošanas plānu īstenošana. Tas ietver nepieciešamos grozījumus maksātnespējas likumā, kas atvieglotu dzīvotspējīgiem uzņēmumiem panākt vienošanos ar to kreditoriem, un uzlabojumus privātpersonu bankrota pamatnostādnēs vai ietvarā. Pamatnostādnēm saistībā ar banku aizņēmumu termiņu un kredītu pārstrukturēšanai vajadzētu tikt ieviestām. Turklāt vajadzētu meklēt papildus sadarbību ar ārvalstu uzraudzības iestādēm, lai nodrošinātu ārvalstu mātesbanku veiktu savlaicīgu un atbilstīgu Latvijas meitasbanku rekapitalizāciju.
6. Monetārajā politikā būs jāņem vērā nepieciešamība saglabāt uzticēšanos valūtas kursa piesaistei. Jānodrošina naudas bāzes atbilstīgs segums ar ārējām rezervēm. Ir jā saglabā pašreizējā stratēģija — koriģēt obligāto rezervju procentu, pamatojoties uz inflācijas prognozēm un kredītu pieauguma tendencēm, konsultējoties ar starptautiskām institūcijām.
7. Ekonomikas politikas programmā būs ietverti strukturālās reformas pasākumi, kas ir atbalstīti Lisabonas stratēģijas kontekstā, piemēram, aktīva darba tirgus un mūžizglītības politika, lielāka privātā sektora iesaistīšanās pētniecības, attīstības un inovāciju aktivitātēs, eksporta veicināšanas pasākumi, administratīvā sloga mazināšana attiecībā uz uzņēmējdarbību un to piekļuves finansējumam sekmēšana.
8. Pēc atzinuma saņemšanas no EFK Eiropas Komisija pieņems lēmumu par otro un turpmākiem maksājumiem. Otrajam maksājumam ir jābūt līdz EUR 1,2 miljardiem, bet pārējo četru maksājumu apjoms būs mazāks. Sešus maksājumus ir plānots veikt visos 2009. gada ceturkšņos, 2010. gada trešajā ceturksnī un visbeidzot 2011. gada pirmajā ceturksnī. Katra maksājuma veikšana ir atkarīga no Latvijas ekonomikas stabilizācijas plāna izpildes, ko nosaka arī SVF Atbalsta vienošanās, jo stabilizācijas programma ir pamatā ikgadēji aktualizējamajai Latvijas konverģences programmai un tiek pilnā mērā ņemta vērā Latvijas Nacionālajā reformu programmā (Lisabonas stratēģijā). Konkrētāk, līdzekļu piešķiršanas

pamatā būs pozitīvs progresa novērtējums attiecībā uz šī Memoranda 1. pielikumā detalizēti izklāstītajiem ekonomikas politikas kritērijiem.

9. Aizdevuma maksājumus var veikt pēc tam, kad puses ir parakstījušas attiecīgas juridiskās saistības (Aizdevuma līgumu) un tās ir stājušās spēkā.
10. Par aizdevuma daļu izmaksāšanas datumu puses vienosies saskaņā ar Aizdevuma līgumu.
11. Pirms katra maksājuma atbrīvošanas, Komisijai jāinformē EFK par attiecīgajam maksājumam pievienoto nosacījumu izpildi. Komisijai ir jāinformē EFK par iespējamu aizņēmumu pārfinansēšanu vai finansēšanas nosacījumu pārstrukturēšanu.
12. Eiropas Centrālā banka darbosies kā Komisijas aģente un tai ir jāpārskaita aizdevumu daļas Latvijas Republikas Finanšu ministrijas (Valsts kases) eiro kontā Latvijas Bankā (turpmāk tekstā – aģente).
13. Palīdzības realizēšanas laikā Latvijas atbildīgajām iestādēm ir laikus jāsniedz Komisijai visa informācija, kas nepieciešama, lai uzraudzītu ekonomisko un finanšu situāciju valstī, kā arī lai novērtētu ekonomisko apstākļu uzlabošanos un I pielikumā minētos reformu pasākumus. Pirms otrā un pārējiem maksājumiem Latvijas atbildīgajām iestādēm ir jāiesniedz Komisijai atbilstības apliecinājumi par attiecīgajam maksājumam pievienoto nosacījumu izpildi.
14. Ir jānodrošina izmeklēšana un piemērota rīcība ikvienā aizdomīgā un reālā krāpšanas, korupcijas vai jebkādu citu nelikumīgu darbību gadījumā saistībā ar Eiropas Kopienas piešķirtā finansējuma pārvaldīšanu. Par ikvienu šādu gadījumu, kā ar valsts atbildīgo institūciju veiktajām darbībām ir nekavējoties jāziņo Komisijai.
15. Revīzijas palātai būs tiesības veikt finanšu pārbaudes vai auditus, kurus tā uzskata par nepieciešamiem attiecībā uz šīs palīdzības pārvaldi. Komisijai, tajā skaitā Eiropas krāpšanas apkarošanas birojam, ir tiesības nosūtīt savus aģentus vai pilnvarotos pārstāvjus tādu tehnisku vai finanšu kontroļu vai revīziju veikšanai, kuras tie uzskata par nepieciešamām saistībā ar šīs palīdzības pārvaldību, kamēr aizdevums nav pilnībā atmaksāts.

16. Komisija vai tās pilnvarotie pārstāvji var veikt atsevišķu novērtējumu par paveikto. Latvijas atbildīgajām institūcijām ir jāsniedz visa novērtēšanai nepieciešamā informācija. Tām tiks iesniegts novērtēšanas ziņojuma projekts komentāru sniegšanai.
17. Latvijas atbildīgās iestādes nodrošinās atbilstīgu, ciešu sadarbību ar Eiropas Komisiju un EFK.
18. Kopienas finanšu palīdzībai jābūt pieejamai trīs gadu laikā, sākot no pirmās dienas, kad stājas spēkā 2009. gada 20. janvāra Padomes lēmums 5255/09.
19. Pielikumi ir neatņemama šī Memoranda sastāvdaļa.
20. Visi paziņojumi saistībā ar šo Memorandu ir uzskatāmi par spēkā esošiem, ja tie ir iesniegti rakstiski un nosūtīti uz šādām adresēm:

Eiropas Kopienai

Communities

Commission of the European

Directorate General for Economic and
Financial Affairs

B-1049 Brussels

Faksa nr.: (+32-2) 296.48.85

Ministru prezidentam

Valsts kanceleja

Brīvības bulvāris 36

Rīga, LV-1520

Faksa nr.: (+37 1) 67280469

Latvijas Republikas Finanšu ministrijai

Latvijas Republikas Finanšu ministrija

Smilšu iela 1, Rīga LV-1919

Faksa nr.: (+37 1) 67 09 55 03

Latvijas Bankai

Latvijas Banka

K.Valdemāra iela 2A, Rīga LV-1050

Faksa nr.: (+37 1) 67 02 24 20

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Finanšu un kapitāla tirgus komisija

Kungu iela 1

Rīga, LV-1050

Faksa nr.: (+37 1) 67 22 57 55

20. Attiecībā uz Latviju šis Memorands stāsies spēkā pēc Latvijas tiesību aktos noteikto iekšējo procedūru pabeigšanas. Memorandā var izdarīt grozījumus, pusēm savstarpēji vienojoties Papildinājuma formā. Ikviens šāds Papildinājums veidos šī Memoranda neatņemamu sastāvdaļu un stāsies spēkā tādā pašā kārtībā kā Memorands.

Sagatavots Briselē ..... un Rīgā .....piecos eksemplāros angļu valodā.

LATVIJA

Pārstāv

Ivars Godmanis

Ministru prezidents

Atis Slakteris

Finanšu ministrs

Ilmārs Rimšēvičs

Latvijas Bankas prezidents

Irēna Krūmane

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētāja

EIROPAS KOPIENA

Pārstāv

EIROPAS KOMISIJA

Joaquín Almunia

Eiropas Komisijas loceklis

I PIELIKUMS

ĪPAŠI EKONOMISKĀS POLITIKAS KRITĒRIJI

Izvērtējot Latvijas sasniegto progresu fiskālajā konsolidēšanā un izdevumu kontrolē, Komisijas dienesti pieņems lēmumu par katra nākošā maksājuma veikšanu. Īpaši tas attiecas uz atalgojuma un darbinieku skaita samazināšanu valsts sektorā, fiskālās pārvaldības reformu, banku sektora stabilitāti, finanšu sektora regulēšanas un uzraudzības reformām, kā arī strukturālām reformām, jo īpaši šādām darbībām:

Otrais maksājums [2009Q2]

A: Fiskālā konsolidēšana

- Parlamentā pieņemti pilnībā izstrādāti grozījumi 2009.gada valsts budžetā, kurā ir paredzēta 5% finanšu nodrošinājuma rezerve, definējot turpmāko izdevumu apropriācijas sadalījumu aģentūrām un ministrijām un skaidri identificējot racionalizējamās programmas.
- Progress, pārskatot 2009. gada valsts budžeta deficītu un panākot, ka tas ir zemāks par 5% no IKP un 5,3% saskaņā ar ESA 95 metodoloģiju.
- Progress valsts sektora nominālā atalgojuma un darbinieku skaita samazināšanā, ieskaitot minēto darbību īstenošanu pašvaldībās, valsts aģentūrās un citās valsts iestādēs.

B: Fiskālās pārvaldības reforma

- Valsts finanšu vadības stiprināšanas pasākumu pieņemšana: budžeta sagatavošanas procesa uzlabošana, Finanšu ministrijas veikto izdevumu kontroles pastiprināšana (īpaši attiecībā uz algu apjomu centrālās valdības līmenī), vidējā termiņa budžeta ietvara īstenošana un budžeta caurspīdīguma uzlabošana, kā arī ārēja uzraudzība. Ar ES un SVF ekspertu palīdzību jāsagatavo priekšlikumi grozījumiem Likumā par budžetu un finanšu vadību.
- Finanšu ministrijai jāaskaņo makroekonomikas prognozes ar Ekonomikas ministriju un Latvijas Banku, konsultējoties ar ārējiem ekspertiem. Par standartu (*benchmark*) jāizmanto Komisijas prognozes.
- Nodrošināt visu valsts īpašumā esošo kapitālsabiedrību apņemšanos panākt atlīdzības samazināšanas līmeni līdzīgi kā valsts pārvaldē.

- Ieviest Valsts kontroles 2008. gada septembra ieteikumi par 2007. gada valsts un pašvaldību budžetu izpildi, lai panāktu papildu ietaupījumus uz valsts pārvaldes izdevumu rēķina.

C: Finanšu sektora regulēšana un uzraudzība

- Nodrošināt, ka atlikušie Parex bankas mazākuma akcionāri negūst labumu no bankas pārņemšanas, un finanšu stabilitātes veicināšanas, t.sk. pilnīgi nacionalizējot Parex banku, ja tas būtu nepieciešams.
- Stiprināt Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) finanšu sektora uzraudzību sektorā ar šādiem pasākumiem: (i) nepārtraukta adekvātas kredītrisku analīzes veikšana, balstoties uz katras bankas individuāliem datiem ar atbilstošu periodiskumu; (ii) cieša banku tiešā un netiešā (ar klientu kredītrisku saistītā) ārvalstu valūtu riska pārraudzība un (iii) pastiprināta saišu starp banku un ne-banku finanšu sektoriem riska analīze. Rezultātiem jābūt pieejamiem atbilstošā ziņojumā.
- Veikt pasākumus ar mērķi atbilstoši nodrošināt banku sistēmu ar kapitālu, pamatojoties uz i) piesardzīgi noteiktām kapitāla prasību riska pakāpēm, un ii) uzraudzības kapitāla prasībām, aprēķinot nepieciešamos uzkrājumus, ņemot vērā gan vispārējo makroekonomisko risku, gan katrai bankai specifiskas izmaiņas bilancē. FKTK jāveic mērķa pārbaudes un analīzes, lai nodrošinātu, ka minētie pasākumi tiek pareizi īstenoti un bankas tiek pietiekami kapitalizētas. Rezultātiem jābūt pieejamiem atbilstošā ziņojumā.

D: Strukturālās reformas

- Latvijas valdībai, konsultējoties ar Nacionālo trīspusējo padomi, jāizstrādā un jāpieņem aptveroša un ieviešama eksporta veicināšanas stratēģija.
- Eiropas Investīciju fonda pārvaldītā ieguldījumu fonda darbību ietvaros nekavējoties jāspēr nepieciešamie soļi, lai nodrošinātu efektīvu pieeju finanšu līdzekļiem MVU, izmantojot, piemēram, eksporta kredītu garantijas, augsta riska aizdevumus, riska kapitāla fondus un finanšu atbalsta instrumentus uzņēmējdarbības pasākumiem.
- Sistemātiskas un saprotamas Eiropas Savienības fondu atbalsta ietekmes izvērtēšanas sistēmas ieviešana. Veikt pasākumus darbaspēju uzlabošanai tajās valsts pārvaldes iestādēs, kuras ir iesaistītas Eiropas Savienības fondu vadībā, īpaši uzlabot projektu iesniegumu atlasī, un veikt nepieciešamos pasākumus, lai radītu priekšnoteikumus lielo infrastruktūras investīciju projektu apstiprināšanai (ieskaitot tehniskos pētījumus un plānus).

- Cita starpā standartizētas metodoloģijas izstrāde formālajām atlases prasībām valsts iepirkuma procedūrās, centralizēto valsts un pašvaldību iepirkumu iespēju apgūšana, kā arī e-iepirkumu sistēmas izmantošanas uzlabošana, lai uzlabotu iepirkumu efektivitāti un caurspīdību.
- Aktīvas darba tirgus politikas pieejamības palielināšana, ieskaitot apmācību pārkvalifikācijas nodrošināšanu un aktivizēšanas pasākumus.

Trešais maksājums [2009Q3]

A: Fiskālā konsolidēšana

- Progress, pārskatot 2009. gada valsts budžeta deficītu un panākot, ka tas ir zemāks par 5% no IKP un 5,3% saskaņā ar ESA 95 metodoloģiju.
- Progress valsts sektora nominālo atalgojumu un nodarbinātības samazināšanas jomā, ieskaitot pašvaldības, valsts aģentūras un citas valsts iestādes.

B: Fiskālās pārvaldības reforma

- Veikt tālākus uzlabojumus atalgojuma sistēmā valsts pārvaldē strādājošajiem; lai nodrošinātu vienotus principus atalgojuma noteikšanā un plānošanā; atalgojuma noteikšana jāvienkāršo un jābalsta uz stingriem noteikumiem.
- Vienotas cilvēkresursu plānošanas un pārvaldības sistēmas ieviešana valsts pārvaldes institūcijās; vienotas amatpersonu un darbinieku gada vērtēšanas sistēmas pēc kompetences kritērijiem izstrāde un ieviešana.
- Valsts un privātās partnerības likuma (VPP) un saistīto likumdošanas aktu, kas regulē VPP projektu īstenošanu, stāšanās spēkā. VPP likums jāpieņem pirms jebkādu lielu VPP projektu uzņemšanās papildus tiem projektiem, kas uzsākti līdz 2008. gada beigām.

C: Finanšu sektora uzraudzība un regulēšana

- Pasākumu veikšana ar mērķi pastiprināt pārrobežu uzraudzību un komunikāciju starp izcelsmes valsts un uzņēmējas valsts uzraudzības iestādēm. Tādēļ nepieciešama strukturēta informācijas apmaiņa starp FKTK un Latvijā pārstāvēto vadošo ārzemju banku izcelsmes valstu uzraudzības iestādēm, to skaitā uzraugu kolēģiju ietvaros, kā arī regulāra sapulču rīkošana, lai pārskatītu situāciju katrā bankā, ieskaitot kopīgi veiktos stresa testus un pārbaužu uz vietas veikšanu, ja nepieciešams.

- Parādu pārstrukturēšanas tiesiskās bāzes stiprināšanai ir nepieciešams ieviest saistošas normas, lai banku klientiem būtu iespēja pieprasīt parāda termiņu un valūtu pārstrukturēšanu atbilstoši tirgus apstākļiem. Turklāt likumdevējiem par prioritāti jāuzskata maksātspējas procesu atvieglošana un ātri īstenojamu atveseļošanas plānu īstenošana.

D: Strukturālās reformas

- Atalgojumu noteikšanas mehānismu pārskatīšana tautsaimniecībā, lai veicinātu nodarbināto atalgojuma attīstību atbilstoši ierobežojumiem, ko nosaka fiksētais valūtas kurss.
- Uzlabot PVN pārmaksas atmaksāšanas sistēmu, ņemot vērā starptautisko institūciju ieteikumus.
- Veikt pasākumus, lai izvairītos no turpmākiem darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” īstenošanas kavējumiem atbilstīgi pieņemtajiem plānošanas dokumentiem, kas nepieciešamības gadījumā tiek pārskatīti, un uzņemties saistības un slēgt līgumus.

Ceturtais maksājums [2009Q4]

A: Fiskālā konsolidēšana

- Ir stājušies spēkā grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību.
- Progress, pārskatot 2009. gada valsts budžeta deficītu un panākot, ka tas ir zem 5% no IKP un 5,3% saskaņā ar ESA 95 metodoloģiju. Ir stājies spēkā 2010. gada valsts budžeta likums, panākot, ka deficīts ir zem 5% no IKP saskaņā ar ESA 95 metodoloģiju.
- Progress valsts sektora nominālo atalgojumu un darbinieku skaita samazināšanā, ieskaitot minēto darbību īstenošanu pašvaldības, valsts aģentūrās un citās valsts iestādēs.

B: Finanšu sektora uzraudzība un regulēšana

- Veikt papildus pasākumus turpmākās finanšu sektora uzraudzības un regulēšanas stiprināšanai: (i) pasākumus, kas nodrošina piesardzīgu kredīta pret ienākumiem attiecību mājsaimniecību kredītiem un kredīta pret nodrošinājuma vērtību attiecības hipotekārajiem kredītiem, ja FKTK veiktā bankas stāvokļa analīze atklāj šādu pasākumu nepieciešamību; ii) augstāku kapitāla prasību noteikšana aizdevumiem ārvalstu valūtās Bāzeles II līguma 2. pīlāra kontekstā, un iii) uzlaboti kredītriska pārvaldīšanas standarti, īpašu uzmanību pievēršot augstākā līmeņa vadības atbildībai.
- Pasākumu īstenošana turpmākās Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas kapacitātes stiprināšanai, lai nodrošinātu savlaicīgu banku maksātspējas un likviditātes vērtēšanu un problēmu

risināšanu. Minētie pasākumi, iespējams, ietver: (i) ātru korektīvu darbību mehānismu ieviešanu, ieskaitot efektīvu ārkārtas pilnvaru piešķiršanu FKTK; ii) stresa testēšanas un darbības ārkārtas situācijās plānošanas veicināšanu, ieskaitot periodisku stresa testēšanu saskaņā ar FKTK scenāriju; iii) piesardzīgu minimālās likviditātes prasību noteikšanu, ņemot vērā katras bankas finansēšanas struktūru, un (iv) bankas problēmu atrisināšanas režīma efektivitātes uzlabošana, lai nepieciešamības gadījumā atvieglotu izmaksas noguldītājiem.

- Privātpersonu bankrota ietvara uzlabošana.

C: Strukturālās reformas

- Valsts pētniecības un attīstības prioritāšu skaits ir jāsamazina, lai nodrošinātu lielākus resursus būtiskajām pētniecības sfērām. Veikt pasākumus, lai pārskatītu pētniecības un attīstības sistēmu ar mērķi veicināt labāku sasaisti ar uzņēmējdarbības sektoru. Veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka pētniecības un attīstības un inovāciju finansēšana 2010. gadā un turpmāk tiek uzturēta saskaņā ar darbības programmās plānoto, īpaši uzsverot praktiskās ievirzes pētniecību un attīstību, kā arī prasmju veicināšanu un noderīgu resursu piesaistīšanu, lai uzņēmumi varētu izmantot esošās tehnoloģijas.
- 2009. gada budžeta likuma ietvaros ir paredzēti pietiekami budžeta resursi plānoto struktūrfondu līdzfinansēto programmu īstenošanai. Līdz 2009. gada beigām Latvijai jābūt spējīgai demonstrēt efektīvu līdzekļu izlietojumu (izdevumi, ko veikušas starpniekinstitūcijas) vismaz 60 miljonu eiro apmērā no Eiropas Sociālā fonda, 170 miljonu eiro apmērā no Kohēzijas fonda un 270 miljonu eiro apmērā no Eiropas Reģionālās attīstības fonda.
- Izskatīt un izdarīt nepieciešamos soļus, lai ieviestu mūžizglītības programmu 2008.-2010.gadam, un programmā nodrošināt, ka tiek stiprinātas būtiskas darba tirgus nepieciešamās prasmes un kvalifikācijas.

Piektais maksājums [2010Q3]

A: Fiskālā konsolidēšana

- Progress, pārskatot 2010. gada valsts budžeta deficītu un panākot, ka tas ir zem 5% no IKP saskaņā ar ESA 95 metodoloģiju.
- Jebkādi papildu ieņēmumi pret budžetā plānoto (izņemot ES fondus) jāizmanto, lai sasniegtu zemāku budžeta deficītu par plānoto. Nedrīkst palielināt noteikto vispārējās valdības izdevumu summu.

- Progress valsts sektora nominālo atalgojumu un darbinieku skaita ierobežošanā, ieskaitot minēto darbību īstenošanu pašvaldībās, valsts aģentūrās un citās valsts iestādēs.

B: Fiskālās pārvaldības reforma

- Grozītā Budžeta un finanšu vadības likuma nosacījumu ieviešanas progress.

C: Finanšu sektora uzraudzība un regulēšana

- Latvijas Bankai rūpīgi jāseko tendencēm kredītu tirgos un reālajā ekonomikā un jāizmanto noteiktās obligāto rezervju prasības, lai panāktu, ka banku kreditēšana pieaug atbilstoši citu sektoru izaugsmei. Ja atkārtoti parādās kādas pārkaršanas riska pazīmes, jāveic atbilstošas darbības.

D: Strukturālās reformas

Sestais maksājums [2011Q1]

A: Fiskālā konsolidēšana

- 2011. gada budžeta likuma stāšanās spēkā, paredzot, ka valsts budžeta deficīts nepārsniegs Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā noteiktos 3% no IKP.
- Jebkādi papildu ieņēmumi pret budžetā plānoto (izņemot ES fondus) jāizmanto, lai sasniegtu zemāku budžeta deficītu par plānoto. Nedrīkst palielināt noteikto vispārējās valdības izdevumu summu.
- Procesa pārbaude valsts sektora nominālā atalgojuma un nodarbinātības ierobežošanā, ieskaitot pašvaldības, valsts aģentūras un citas valsts iestādes.

B: Strukturālās reformas

- 2010. gada budžeta likuma ietvaros ir paredzēti pietiekami budžeta līdzekļi plānoto struktūrfondu līdzfinansēto programmu īstenošanai. 2010. gadā Latvijai jābūt spējīgai demonstrēt efektīvu līdzekļu izlietojumu (izdevumi, ko veikušas starpniekinstitūcijas) vismaz 66 miljonu eiro apmērā no Eiropas Sociālā fonda, 185 miljonu eiro apmērā no Kohēzijas fonda un 291 miljona eiro apmērā no Eiropas Reģionālās attīstības fonda.
- 2011. gada budžeta likuma ietvaros, paredzēt pietiekami daudz budžeta līdzekļu, lai īstenotu plānotās struktūrfondu līdzfinansētās programmas. 2011. gadā Latvijai jācenšas sasniegt gada līdzekļu izlietojums (izdevumi, ko veikušas starpniekinstitūcijas) vismaz EUR

72 miljonu apmērā no Eiropas Sociālā fonda, EUR 201 miljona apmērā no Kohēzijas fonda un EUR 318 miljonu apmērā no Eiropas Reģionālās attīstības fonda.

II PIELIKUMS

PĀRRAUDZĪBAS UN ATSKAIŠU SISTĒMA

Kopienas atbalsta īstenošanas laikā kompetentās iestādes ziņo Komisijai par tālākminētajiem rādītājiem un sniedz atbilstošus ziņojumus, kas sagatavoti reizi mēnesī, ceturksnī vai gadā. Kopumā jebkāda atskaišu informācija, kas sniegta finanšu atbalsta programmā iesaistītiem daudzpusējiem vai divpusējiem aizdevējiem, kas iesaistīti Kopienas atbalstā, ir jāiesniedz arī Komisijai, ja vien Komisija nav norādījusi, ka tas nav nepieciešams:

1. Budžeta attīstības pārraudzība

- Pēc pieprasījuma iesniedzams jaunākais ziņojums par dienas budžeta izpildi, ko sagatavo Valsts kase.
- Regulāras (mēneša) atskaites par budžeta izpildi, ietverot valdības (un pašvaldību) ziņojumus par progresa novērtējumu saistībā ar līgumu.
- Regulāras ceturkšņa atskaites par valdības parāda attīstību.
- Finanšu ministrijas sagatavotās vispārējās valdības ieņēmumu un izdevumu prognozes iesniedzamas saskaņā ar ESA metodoloģiju un Komisijas dienestu prognozēs atrodamās 10. tabulas formātā pēc pieprasījuma un regulāros Komisijas dienestu prognožu ciklos divreiz gadā.
- Ikmēneša Komisijas informēšana par būtiskiem lēmumiem, ko pieņēmusi Fiskālās uzraudzības komiteja.
- Komisijas informēšana par Finanšu ministrijas diskusijām ar Latvijas Pašvaldību savienību par papildinājumiem 2008. oktobra Latvijas Pašvaldību savienības un ministru kabineta vienošanās un domstarpību protokolā.
- Komisija jāinformē par visām darbībām un lēmumiem, ko veic un pieņem jaundibinātā darba grupa informācijas sagatavošanai par atalgojuma izmaiņām sabiedriskajā un privātajā sektorā 2009.gadā.j.

2. Finanšu sektora attīstības pārraudzība

- Latvijas Banka sniedz regulāru ceturkšņa pārskatu (datus un īsu analīzi) par finanšu stabilitātes rādītāju attīstību.
- FKTK sniedz regulārus iknedēļas pārskatus ar informācijas kopsavilkumu par banku likviditātes attīstību.

3. Pārskati par monetāro politiku

- Latvijas Bankas pārskats par bilanci divreiz nedēļā.
- Centrālās bankas intervences vai tīro ārējo rezervju atlikumi.
- Maksājumu bilances finanšu konta mēneša un ceturkšņa dati.

- Prognozes par banku sektora, uzņēmumu sektora un valdības ārējiem maksājumiem, kuru termiņš ir nākamo četru ceturkšņu laikā (vidēja termiņa un ilgtermiņa aizdevumiem).